

Mgr. Kateřina Carbolová

A: 738 01, Frýdek-Místek, K Hájku 2982

T: 776 048 836

E: katerina.carbolova@gmail.com

Lukáš Carbol

A: 738 01, Frýdek-Místek, K Hájku 2982

IČ: 03263274 (neplátce DPH)

Odborný biologický posudek

**při revitalizaci objektu – bytový dům Jičínská 272, Nový Jičín - Loučka,
z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů živočichů**

Posouzení objektu – bytového domu na adrese Jičínská 272, 741 01, Nový Jičín - Loučka, bylo učiněno na základě poptávky investora – Město Nový Jičín, Masarykovo nám. 1/1, 741 01, Nový Jičín (IČ: 00298212), zprostředkovaně skrze referenta veřejné správy – Mgr. Pavel Hurta. Posouzení předmětného objektu je požadováno jako podklad pro revitalizaci objektu. Předmětem posouzení je kontrola objektu z hlediska možného výskytu volně žijících živočichů, průzkum byl zaměřen na možné hnízdění synantropních (= žijících uprostřed měst a sídel společně s člověkem) druhů ptáků (především rorýsů obecných, *Apus apus*) a na možný výskyt netopýrů (*Microchiroptera*), respektive přítomnost jejich potenciálních úkrytů. Ochrana živočichů je zakotvena v základním právním předpisu na ochranu přírody, a to v zákoně č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Revitalizace posuzovaného objektu je plánována na rok 2022 a bude spočívat zejména v zateplení celé fasády objektu, zateplení a rekonstrukci lodžii, výměně některých oken a dveří, zateplení střechy, vše tak, aby došlo ke snížení energetické náročnosti budovy.

Vzhledem k termínu žádosti o odborný posudek (únor), který spadá do mimohnízdního období rorýsů a období zimní hibernace netopýrů, nebylo možné provést řádný zoologický průzkum. Projekční společnost i investor byli na toto omezení upozorněni, přičemž byl navržen postup předběžného posouzení potenciálu objektu na základě kontroly objektu odborným biologem, ze kterého vyplývá tato zpráva využitelná pro účely doplnění projektové dokumentace k rekonstrukci objektu a k podání žádosti o výjimku ze zákona č. 114/1992 Sb., z důvodu zásahu do sídla volně žijících živočichů. Následně je nezbytné provést prohlídku objektu z postaveného lešení před zahájením stavebních prací.

Tato zpráva stanovuje pravděpodobnost výskytu cílových druhů živočichů. Byla vypracována na podkladě terénní kontroly na místě objektu. Průzkum byl proveden metodami v souladu s metodickým pokynem MŽP pro posuzování budov z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů živočichů, byl proveden oprávněnou osobou - Mgr. Kateřina Carbolová, a byl proveden z úrovně terénu za použití binokulárního dalekohledu.

Objekt není registrovaným hnízdištěm rorýse obecného v databázi České společnosti ornitologické (www.rorysi.cz), je veden pouze jako potenciální hnízdiště. Podle databáze ČESON není znám výskyt netopýrů na objektu.

Objekt již byl posuzován odborně způsobilou osobou v září 2020. Posouzení provedl pan Mgr. Martin Mandák. Posudek ze dne 02.10.2020 sloužil při přípravě projektové dokumentace k revitalizaci objektu. Posouzení proběhlo mimo hnízdní období rorýsů obecných, v době podzimních přeletů netopýrů. Z posudku vyplývá, že objekt je potenciálním hnízdištěm rorýsů obecných a nabízí velké množství potenciálních úkrytů pro netopýry. Přítomnost netopýrů na objektu nebyla zjištěna.

Posuzovaným objektem je bytový dům o 8 nadzemních podlažích a 1 podzemním podlaží s rovnou střechou, na střeše je strojovna výtahu. Objekt je součástí řadové zástavby, na své východní straně je spojen s vedlejším objektem, objekty jsou oddělené dilatační spárou překrytou oplechováním. Fasáda je původní, většina oken je nových, plastových, lodžie jsou v původním stavu. V atice v podstřeší jsou kruhové větrací otvory o malém průměru. Otvory jsou bez jakékoliv krycí mřížky, takže jsou otevřené. Dále je podstřeší odvětráváno vodorovnými otvory v atice. Vodorovné otvory jsou vždy ve třech řadách nad sebou, jsou téměř po celém obvodu objektu a dle souhrnné technické zprávy jsou 20 mm široké. Z pozorování z úrovně terénu není zřejmé, jak jsou hluboké. Na objektu jsou dále větrací otvory k jednotlivým bytům. Všechny, kromě 3, jsou uzavřené kovovou mřížkou.

Jičínská 272 , NJ

obr. mapový náhled

(<https://mapy.cz/zakladni?x=17.9887658&y=49.5913345&z=20&base=ophoto&source=addr&id=9876741&ds=1>)

Na severní straně objektu bylo zjištěno 12 otevřených ventilačních otvorů v podstřeší. Mezi lodžiami a fasádou je mezera, která potenciálně může sloužit jako úkryt pro netopýry (viz foto). Dilatační spára mezi objekty je překryta oplechováním. To se jeví nepoškozené.

Na západní straně objektu bylo zjištěno 12 ventilačních otvorů v podstřeší. V některých místech jsou poškozené spoje mezi panely – mohou sloužit jako úkryty pro netopýry (viz šipka).

Na jižní straně bylo zjištěno 12 otevřených ventilačních otvorů v podstřeší. Mezi lodžemi a obvodovou zdí jsou spáry, velké spáry jsou taktéž mezi svislou řadou lodžií a částečnou východní stranou fasády (viz foto). Dilatační spára mezi objekty je oplechována, oplechování se jeví v pořádku, bez spár, které by mohly sloužit jako úkryty pro netopýry. Některé ventilační otvory bytů mají vypadlou kovovou mřížku a jsou otevřené (viz foto). Mohou sloužit například k hnízdění pěvců, což ovšem kontrolou nebylo zjištěno, nebyly zjištěny pobytové stopy po hnízdění. Ve velmi špatném stavu jsou spoje mezi panely. V mnoha místech je namísto spoje hluboká spára – potenciální úkryt pro netopýry (viz foto). V pravém horním rohu je velká skulina pod oplechováním střechy.

Pozorování a terénní kontrola objektu byly uskutečněny dne 10.02.2022 v době od 16:00 do 16:45 hodin. V době kontroly byl silný vítr, polojasno, teplota kolem 5°C. Objekt byl nejprve zkontrolován pohledově za účelem stanovení pravděpodobnosti hnízdění ptáků a určení potenciálních úkrytů pro netopýry. Byly zjišťovány pobytové stopy ptáků i netopýrů v okolí objektu kontrolou podél všech stěn domu – hledání ptačích hnízd, trusu ptáků i netopýrů. Při prohlídce byla využita optika – binokulární dalekohled.

V době kontroly se v blízkosti pohybovaly hrdličky zahradní (*Streptopelia decaocto*), vrabci domácí (*Passer domesticus*), několik jedinců sýkory koňadry, sýkory modřinky a kosa černého (*Parus major*, *Cyanistes caeruleus*, *Turdus merula*). Nebyli přítomni rorýsi obecní, neboť se nyní nachází na zimovišti v Africe. Objekt může sloužit k hnízdění rorýsů obecných – na objektu se nachází jejich obvykle užívané ventilační otvory v podstřeší, které jsou otevřené. Potenciál hnízdění je zaznamenán v databázi České společnosti ornitologické na stránkách www.rorysi.cz. Aktivita netopýrů nemohla být posuzována, neboť je nyní období jejich zimní hibernace. Podél stěn objektu nebyly zjištěny žádné pobytové stopy netopýrů. Ovšem na objektu bylo zjištěno mnoho potenciálních úkrytů pro netopýry – otevřené ventilační otvory, podélné ventilační spáry, vypadané zdivo pod oplechováním střechy, poškozené spoje mezi panely. Přítomnost netopýrů nebyla zjištěna ani při posuzování objektu panem Mgr. Martinem Mandákem v září 2020. Na objektu nebylo zjištěno hnízdění jiných synantropních druhů ptáků. Nebyla zjištěna hnízda v ptačích krmítkách ani na lodžích.

Kontrolou a pozorováním tedy byly zjištěny následující skutečnosti: **Na objektu mohou hnízdit rorýsi obecní, je potenciálním hnízdištěm. Vzhledem k období, kdy je posudek požadován, nelze hnízdění rorýsů zcela potvrdit či vyvrátit. Avšak vzhledem k tomu, že v dané lokalitě je na objektech v okolí hnízdění rorýsů potvrzeno a vzhledem k tomu, že se na objektu nachází typické ventilační otvory v podstřeší, které rorýsi obývají, lze s vysokou pravděpodobností očekávat osídlení objektu rorýsi. Na objektu nehnízdí jiné druhy synantropních ptáků. Objekt může sloužit k ukrývání netopýrů, jejich přítomnost nebo nepřítomnost nebylo nyní možné vyloučit ani potvrdit.**

Vzhledem k rekonstrukčnímu záměru, období, kdy bude rekonstrukce realizována, a k aktuálnímu stavu objektu navrhuji k plánované revitalizaci následující:

1) objekt pravděpodobně slouží k hnízdění rorýsů obecných - prioritou je zachování hnízdních možností. Je nezbytné požádat příslušný orgán státní správy o předběžnou informaci či povolení výjimky ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, z důvodu zásahu do sídla volně žijících chráněných druhů živočichů.

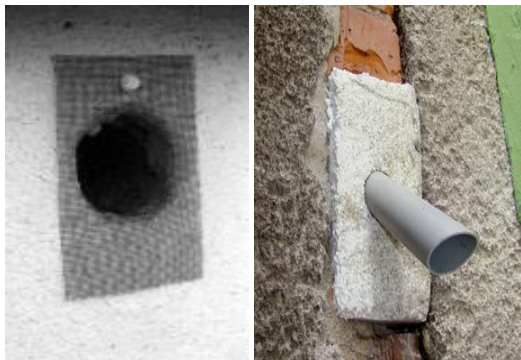
Revitalizace bude vzhledem k časovému harmonogramu prací probíhat v hnízdním období. Probíhat může pouze se souhlasem příslušného orgánu státní správy, který rozhodne o předběžné informaci či o výjimce. V případě nedodržení zákona nebo podmínek stanovených příslušným úřadem mohou orgány státní správy přijmout předběžná opatření nebo udělit sankce.

Z odborného hlediska doporučuji, po udělení předběžné informace či výjimky KÚ Moravskoslezského kraje, **nejpozději do poloviny dubna na ventilačních otvorech umístit jednosměrné uzávěry (viz níže), aby nemohlo dojít k zahnízdění rorýsů obecných v letošním roce a revitalizace mohla probíhat bez velkých omezení.** Jedná se o velký bytový dům a zájem společnosti v podobě energetické úspory vzniklé revitalizací domu převyšuje nad zájmem zachování ventilačních otvorů k hnízdění rorýsů. **Zrušení ventilačních otvorů je nutné kompenzovat instalací hnízdních budek tak, aby byl na budově zachován stávající hnízdní potenciál.**

Z projektu revitalizace vyplývá, že dojde ke zrušení odvětrávání střechy – dvouplášťová větraná střecha bude stavebními úpravami převedena na dvouplášťovou střechu s uzavřenou vzduchovou kapsou. Tento zásah je nezbytný ke snížení energetické náročnosti objektu a k úspoře tepla. Z tohoto důvodu bude zasahováno do potenciálního hnízdiště rorýsů, budou zrušeny - zaslepeny ventilační otvory v podstřeší, které rorýsi k hnízdění využívají. Otvory taktéž mohou sloužit k ukrývání netopýrů. Především z těchto důvodů **je nezbytné na otvory instalovat jednosměrné uzávěry nejpozději do poloviny dubna, než započne hnízdní sezóna rorýsů a nejméně týden před zahájením revitalizačních prací, aby všichni netopýři a případně jiní živočichové stihli ventilační otvory opustit a nemohli se dostat opět dovnitř.**

Jednosměrné uzávěry se vytvoří umístěním závěsu z perlinky či jemné drátěné sítky přes ventilační otvor, přičemž se upevní jednobodově - **pouze nad horním okrajem otvoru** (jakkoli, třeba stavebním lepidlem). Takováto uzávěra zamezí vstupu živočichů do ventilační chodby a současně umožní živočichům nacházejícím se ve ventilační chodbě budovu opustit. Zvířata se do úkrytu na kritické období nemohou nastěhovat a práce pak mohou proběhnout, aniž by je ohrozily. Jednosměrnou uzávěru lze taktéž vytvořit pomocí šikmé hladké kovové

nebo plastové trubky dlouhé cca 200 mm, vnitřní průměr min. 40 mm, jež se upevní do výletového otvoru šikmo dolů a zbývající část otvoru se utěsní (viz foto). Tyto uzávěry se používají u štěrbin a skulin na fasádě nebo v podstřeší. Není možné otvory okamžitě neprodyšně uzavřít, například montážní pěnou, neboť by mohlo dojít k ohrožení či přímo úhynu zvláště chráněných a jiných živočichů.

O případných kompenzačních opatřeních bude vhodné rozhodovat po prohlídce objektu z lešení. Prohlídkou z lešení lze bez důvodných pochybností zjistit, zda objekt skutečně slouží k hnízdění rorýsů obecných a v jakém rozsahu. Budou hledány pobytové stopy rorýsů ve ventilačních otvorech. Instalace jednosměrných uzávěr předchází stavbě lešení. Jedná se tedy o preventivní opatření, které ovšem může být provedeno pouze se souhlasem příslušného orgánu státní správy. Orientačně je vhodné počítat s instalací 4-5 čtyřkomorových budek pro rorýse. Budky je možné umístit do fasády nebo na fasádu, podle konkrétního typu zakoupené budky. Budky doporučuji umístit do podstřeší a na strojovnu výtahu na **severní** a **západní** straně objektu, neboť se jedná o klimaticky nejvhodnější strany pro hnízdění rorýsů a jsou jimi preferovány. Konkrétní umístění je vhodné vybrat a dohodnout se zástupcem stavební firmy po prohlídce objektu z lešení, podle nálezu pobytových stop rorýsů v současných ventilačních otvorech. Při instalaci budek pro rorýse i pro netopýry je nezbytné dodržet montážní postup, který je jejich součástí. V případě nejasností je nezbytné se obrátit na výrobce nebo odborného biologa a věc s ním konzultovat. Hnízdní budky pro rorýse jsou bezúdržbové. I budky pro netopýry jsou bezúdržbové, nedochází ke znečištění fasády. Instalace je vhodná ve výšce nejméně 5-6 metrů. Ke všem budkám musí být volný příletový prostor. Na následujících obrázcích jsou příklady instalace rorýsích budek.

Obr. hnízdní budky pro rorýse čtyřkomorová, umístěná na fasádu, dvě čtyřkomorové umístěné ve fasádě.

2) objekt může potenciálně sloužit k ukrývání netopýrů, přítomnost netopýrů nebyla zjištěna – je vhodné kompenzovat stávající potenciální úkryty a zkontrolovat objekt z postaveného lešení před zahájením revitalizačních prací. Instalace jednosměrných uzávěr na otevřené ventilační otvory zajistí, že zvířata nacházející se případně v objektu jej před

zahájením revitalizačních prací včas opustí a nezkomplicují průběh stavební činnosti. Zbývající otvory budou zkontrolovány odborným biologem z postaveného lešení, který v případě nálezu zvířat doporučí další postup. Potenciální úkryty a zrušení stávajících ventilačních otvorů **doporučuji kompenzovat instalací 4 úkrytových budek instalovaných do zateplení na jižní straně objektu mimo okna.** Mohou být umístěny různě nebo vedle sebe nebo nad sebou. Jižní strana objektu je pro netopýry svými klimatickými podmínkami nejvhodnější.

Obr. budka pro netopýry do izolačního materiálu, ukázka instalace, ukázka hotové fasády se zabudovanou budkou

Bližší informace ohledně synantropních druhů živočichů, jejich soužití s člověkem, postupy při revitalizaci objektů, kompenzační opatření a speciální hnízdní a úkrytové budky jsou dostupné na www.rorysi.cz, www.sousednetopyr.cz.

Závěrem lze shrnout, že objekt s největší pravděpodobností slouží k hnízdění rorýsů obecných. Dále neslouží k hnízdění jiných synantropních druhů ptáků a současně je na objektu mnoho potenciálních úkrytů pro netopýry. Po udělení souhlasu Krajského úřadu, jako příslušného správního orgánu, je vhodné ventilační otvory v podstřeší opatřit jednosměrnými uzávěrami, a to v době a způsobem výše uvedeným. Přítomnost či nepřítomnost rorýsů i netopýrů na objektu je nezbytné ověřit před zahájením revitalizačních prací z postaveného lešení, a to neprodleně, před zahájením stavebních prací. Na podkladě zjištěných skutečností bude navrhnout konkrétní postup prací a konkrétní kompenzační opatření. Po prohlídce z lešení může být rozhodnuto o instalaci jednosměrných uzávěr na podélné ventilační spáry v podstřeší či na jiné spáry a skuliny na objektu z důvodu možného osídlení objektu netopýry. V rozpočtu projektu doporučuji počítat s částkou cca 10000 Kč na zakoupení kompenzačních budek pro rorýse a netopýry (ceny se mohou velmi lišit v závislosti na dodavateli).

Tato zpráva je vypracována ve třech vyhotoveních pro účely investora a projektanta při přípravě a plánování revitalizačních prací, může sloužit jako podklad pro podání žádosti o dotaci a může být využita pro podání žádosti o předběžnou informaci či výjimku ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, pro zásah do sídla zvláště chráněných druhů živočichů.

Ve Frýdku-Místku, dne 27.02.2022

Mgr. Kateřina Carbolová